

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ
ТА АУДИТУ

КАФЕДРА ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни
АУДИТ

для студентів
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та
страхування»

Київ
2022 рік

Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аудит» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»/ Укладач С.В.Шульга, Київ: НАСОА. 22 с.

Укладач: **Шульга С.В., професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування, д.е.н., доцент**

Рецензенти: д.е.н., проф. Бондарук Т.Г., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

д.е.н., проф. Костирко Р.О., професор Національного центру обліку та аудиту.

Затверджено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Схвалено Вченою радою обліково-статистичного факультету НАСОА
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування системи базових знань та практичних навичок з основ аудиту, методики організації та проведення аудиту фінансової звітності суб'єктів підприємницької діяльності у сфері незалежного фінансового аудиту для якісного, кваліфікованого проведення аудиту та надання супутніх послуг суб'єктам господарювання у відповідності до вимог Кодексу етики та МСА; набуття навичок застосування вимог Кодексу етики професійних бухгалтерів, МСА та існуючої нормативно-правової бази аудиторської діяльності та господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності; набуття вмінь використання у роботі різноманітних форм і методів аудиту для підтвердження достовірності фінансової звітності суб'єктів господарювання; набуття вмінь розробки відповідних робочих документів та надання обґрунтованих висновків за результатами аудиту; набуття вмінь розробки і прийняття управлінських рішень на основі отриманої під час аудиту інформації про діяльність господарюючого суб'єкта.

Завдання вивчення навчальної дисципліни: надання студентам необхідних теоретичних знань щодо змісту, функцій, управління, організаційних засад незалежного аудиторського контролю і практичних навичок застосування методики аудиторської роботи до різних суб'єктів господарювання стосовно окремих видів аудиту та аудиторських послуг. Ознайомлення із світовим досвідом організації, здійснення та контролю якості аудиторської діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність, функції, види незалежного фінансового аудиту, порядку надання аудиторських послуг;
- понятійний інструментарій аудиторської діяльності відповідно норм діючого законодавства, Кодексу етики та МСА;
- теоретичні засади щодо методики, вибору аудиторських процедур за всіма етапами контрольно-аудиторського процесу та вміння їх застосовувати у практичній діяльності.

вміти:

- обґрунтовувати та формулювати відповідні аудиторські висновки на підставі вивчення господарсько-фінансової діяльності суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до мети і видів аудиторських завдань;
- застосовувати навички правильного використання в роботі форм та методів контролю якості аудиторської діяльності щодо дотримання вимог професії і довіри до неї суспільства

Однією з основних складових навчального процесу з вивчення освітньої компоненти «Аудит» є самостійна робота студентів. Самостійна робота студентів направлена на поглиблене вивчення освітньої компоненти, формування навичок роботи з науковою та навчальною літературою і є необхідним етапом підготовки студента до семінарських занять.

Самостійна робота студента складається із вивчення теоретичних питань, які були винесені на самостійне опрацювання та підготовки індивідуального завдання

у формі рефератів; самоконтролю своїх знань та вмінь, зокрема проходження тестових завдань для самоперевірки знань по кожній темі освітньої компоненти.

Формами самостійної роботи студента є опрацювання лекційного матеріалу, базової, додаткової літератури та інформаційних джерел; підготовка до семінарських занять, тестування, підготовка до проміжного та підсумкового контролю.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ АУДИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Тема 1. Сутність і предмет аудиту

Історія виникнення та розвитку аудиту. Мета і завдання аудиту. Місце аудиту в системі фінансово-господарського контролю. Предмет аудиту, його об'єкти та їх класифікація. Види аудиту та їх особливості. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства і судово-бухгалтерської експертизи. Принципи аудиторського контролю.

Особливості розвитку аудиту в Україні за останні роки. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні. Міжнародні аудиторські компанії, їх діяльність та перспективи розвитку в світі. Діяльність міжнародних аудиторських компаній в Україні.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-8, 13]

Інформаційні ресурси: [1-5]

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Управління аудиторською діяльністю в Україні. Організація та правові основи аудиторської діяльності в Україні. Правове регулювання аудиторської діяльності. Система регулювання аудиторської діяльності в Україні: державне, професійне, внутрішнє. Розвиток нормативного регулювання аудиторської діяльності в Україні. Сертифікація аудиторської діяльності. Класифікація організаційних форм аудиторського контролю. Стандарти аудиту.

Створення аудиторських фірм та їх класифікація. Порядок та документарне оформлення реєстрації аудиторської фірми. Порядок та документарне оформлення реєстрації приватного підприємця - аудитора. Сертифікація роботи аудиторів, організація їх роботи та підвищення кваліфікації. Посадові інструкції різних категорій працівників аудиторської фірми. Професійна етика аудиторів, їх права та обов'язки. Структура та категорії персоналу аудиторських фірм в різних країнах.

Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Суть та класифікація інформаційного забезпечення аудиту.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання.

Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Загальнонаукові та специфічні методи та прийоми аудиту. Класифікація методів аудиту. Критерії оцінювання аудитором фінансової звітності. Методи проведення аудиту фінансової звітності та їхні складові. Використання методики перевірки оборотів і залишків на рахунках використання комп'ютерних технологій в аудиті. Методичні прийоми документального контролю. Способи перевірки документів: по суті, нормативна, логічна, арифметична. Методичні прийоми фактичного прийому. Техніко-аналітичні методи аудиту та їх застосування. Проведення аудиту із використанням комп'ютерних аудиторських програм.

Поняття суттєвості в аудиті та методика їх оцінювання. Основні відмінності категорії «суттєвість фінансової звітності» та «суттєвість в аудиті». Аудиторський ризик, характеристика його складових та умови оцінки. Поняття аудиторського ризику. Прийнятний аудиторський ризик. Внутрішньогосподарський ризик. Ризик контролю. Ризик невиявлення. Стандарти аудиту про аудиторський ризик. Визначення зон ризику за показниками балансу. Залежність величини ризику від діяльності підприємства та ведення обліку. Аудиторська вибірка: основні положення, методи відбору елементів та оцінка результатів вибірки. Шахрайство та помилка: визначення та фактори, що їх зумовлюють. Ефективність системи внутрішнього контролю та порядок її визначення. Організація тестування системи внутрішнього контролю

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 9-10, 12-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 4. Планування аудиту

Процес аудиту та її стадії. Планування аудиторської діяльності: необхідність та критерії вибору клієнтів. Місце планування в організаційних етапах планування. Процедура замовлення аудиту (аудиторських послуг). Лист-угода аудитора. Договір на проведення аудиторської перевірки. Планування аудиторської перевірки. Оцінка матеріальності (суттєвості) в аудиті. Види планів аудиторської фірми та їх значення і використання. Різні підходи щодо визначення етапів (стадій) аудиту та їх складові. Зміст та етапи планування аудиторської перевірки відповідно до МСА. Методика складання загального плану та програми аудиту. Методика складання програм (розширеного плану) аудиту за конкретним об'єктом.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 5. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Сутність аудиторських доказів, їх класифікація та вимоги до них відповідно до МСА. Прийоми та процедури отримання аудиторських доказів. Особливості отримання аудиторських доказів відносно окремої статті звітності. Використання

аналітичних процедур для отримання аудиторських доказів. Класифікація джерел аудиторських доказів. Аудиторська вибірка.

Аудиторська документація, їх функції та класифікація. Документарне оформлення аудиторської перевірки. Робочі документи аудитора. Порядок використання та збереження аудиторської документації. Можливі варіанти ведення робочої документації в аудиторській фірмі. Методика оформлення, види та зміст аудиторських тестів.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АУДИТУ, АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

Тема 6. Аудит фінансової звітності

Методика аудиту фінансової звітності підприємства. Оцінка якісних характеристик фінансової звітності та її користувачів. Нормативні документи щодо формування фінансової звітності. Завдання та загальні процедури аудиту фінансової звітності. Методи перевірки фінансової звітності. Експрес-аудит фінансової звітності. Особливості аудиту різних форм власності.

Аудит звітності на відповідність нормативним документам. Міжнародні стандарти аудиту про оцінку про оцінку та аналіз фінансової звітності. Особливості аудиту Балансу (Звіту про фінансовий стан). Особливості аудиту звіту про фінансові ресурси. Особливості аудиту Звіту про рух грошових коштів. Особливості аудиту Звіту про власний капітал. Особливості аудиту Приміток до (річної) фінансової звітності. Методика оцінки аудитором майнового стану підприємства. Методика оцінки аудитором фінансового стану підприємства. Методика оцінки аудитором фінансової сталості та платоспроможності підприємства.

Аудит внутрішніх стандартів, що регулюють діяльність підприємства. Аудит активів, капіталу, зобов'язань, доходів та витрат (мета, завдання, джерела інформації, методика, типові порушення). Аудит необоротних активів. Аудит запасів. Аудит дебіторської заборгованості. Аудит грошових коштів. Аудит власного капіталу. Аудит зобов'язань. Аудит витрат, доходів та фінансових результатів.

Рекомендована література:

Базова: [1-6]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 7. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

Заключний етап перевірки, його суть та зміст. Аудиторський звіт. Аудиторська думка. Структура аудиторського звіту та загальні вимоги до нього.

Зміна форми і змісту аудиторського звіту при висловлені модифікованої думки аудитора, вимоги до їх складання. Аудиторський звіт при виконанні спеціального завдання.

Відмінності між видами аудиторських звітів. Структура аудиторського звіту за МСА. Підсумкові документи, що складаються за результатами аудиту. Відмінності між модифікованою чи немодифікованою думкою аудиторського звіту. Аудиторський звіт при виконанні спеціального завдання – порядок застосування та методика складання.

Оцінка результатів аудиту та порядок зберігання підсумкових документів. Звітність аудиторських фірм за результатами аудиту та результатами діяльності.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-4, 7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 8. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Аудиторські послуги: сутність та види. Класифікація аудиторських послуг та їх об'єктів. Перелік видів аудиторських послуг та їх відображення в українському законодавстві. Види послуг, що сумісні та несумісні з обов'язковим аудитом суб'єкта господарювання. Супутні та інші послуги.

Види послуг, які можуть надавати аудиторські фірми в Україні. Види супутніх аудиторських послуг та стандарти, що їх регламентують. Види консультацій, які можуть надавати аудиторські фірми. Санаційний аудит. Використання методичних прийомів економічного та фінансового аналізу при проведенні аудиту.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 9. Внутрішній аудит: сутність, об'єкти і суб'єкти, методичні прийоми та процедури, реалізація матеріалів

Сутність внутрішнього аудиту. Система внутрішнього контролю на підприємстві. Етапи розвитку внутрішнього аудиту в Україні. Предмет, завдання та види внутрішнього аудиту. Об'єкти та суб'єкти внутрішнього аудиту. Організація процесу внутрішнього аудиту. Порівняльна характеристика внутрішнього та зовнішнього аудиту. Правове забезпечення внутрішнього аудиту підприємства в Україні. Організаційні заходи щодо створення служби внутрішнього аудиту на підприємстві. Основні форми організації внутрішнього аудиту та основні типи структур його апарату. Етичні принципи внутрішнього аудитора. Права і обов'язки працівників служби внутрішнього аудиту.

Методичні прийоми та процедури внутрішнього аудиту. Планування внутрішнього аудиту. Робочі документи внутрішнього аудитора. Взаємовідносини внутрішнього та зовнішнього аудитора. Методичні прийоми внутрішнього аудиту на відповідність (погодженого аудиту). Методичні прийоми внутрішнього

операційного аудиту. Документальні методичні прийоми при внутрішньому аудиті. Вибіркові і суцільні спостереження у внутрішньому аудиті.

Узагальнення результатів внутрішнього аудиту. Розробка та реалізація системи заходів внутрішнього аудиту. Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні та в світі. Практичне застосування внутрішнього аудиту в Україні.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-3, 4-7, 9-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ТЕМАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ АУДИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Тема 1. Сутність і предмет аудиту

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Організація і місце аудиту в системі контролю, його мета і завдання.
2. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні.
3. Міжнародні аудиторські компанії, їх діяльність та перспективи розвитку в світі.
4. Діяльність міжнародних аудиторських компаній в Україні. 10

Практичне завдання

1. Віднести наведені характеристики до відповідних ознак видів фінансово-господарського контролю.
2. Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Відмінні ознаки окремих видів фінансово-господарського контролю

Аудит	Ревізія	Судово-бухгалтерська експертиза	Інвентаризація
1	2	3	4

Ознаки:

- 1) незалежна форма господарського контролю;
- 2) підставою для проведення є постанова органу слідства;
- 3) завданням є збереження державної власності, попередження і профілактика зловживань;
- 4) проводиться з метою виявлення понаднормових витрат цінностей;
- 5) підприємницька діяльність;

- б) здійснюється на добровільних засадах;
- 7) мета— виявлення фактичної наявності об'єкта перевірки;
- 8) контроль здійснюється за розпорядженням вищих органів;
- 9) є слідчою дією, що призначається після порушення кримінальної справи;
- 10) здійснюється для контролю за діяльністю матеріально відповідальних осіб;
- 11) здійснюється на договірних засадах;
- 12) діяльність посадової особи обмежується рамками матеріалів, надісланих слідчим;
- 13) у ході проведення встановлюється розмір природного убутку цінностей;
- 14) проводиться після здійснення господарської операції;
- 15) посадова особа має право вилучати документи, опечатувати місця зберігання матеріальних цінностей, коштів і документів;
- 16) спосіб доведення протиправних дій осіб, проти яких порушено кримінальну справу;
- 17) здійснюється з метою виявлення та усунення фактів безгосподарності та безвідповідальності, виявлення резервів матеріальних ресурсів, застосування заходів щодо їх використання;
- 18) підтверджується відповідність даних фінансової звітності даним обліку;
- 19) у результаті перевірки складається інвентаризаційний опис;
- 20) збираються ксерокопії документів для підтвердження виконання відповідних процедур;
- 21) здійснюється за планом роботи контролюючого органу без погодження з керівництвом підприємства, що контролюється;
- 22) підсумковим документом є акт;
- 23) в результаті перевірки складається висновок (звіт);
- 24) правовим регулюванням є господарське право, господарські договори.

3. Використовуючи частково дані табл. 1.1, згрупувати характерні ознаки видів фінансово-господарського контролю у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Узагальнені ознаки окремих видів контролю

№	Ознака	Аудит	Ревізія	Судово-бухгалтерська експертиза
1	Сутність терміну			
2	Правова основа			
3	Підстава для проведення			
4	Предмет Об'єкт Мета			
5	Суб'єкт			
6	Характер діяльності			
7	Оплата послуг			
8	Нормативні документи, що регламентують права, обов'язки та відповідальність			
9	За вимогою яких органів проводиться			
10	Відповідальність			
11	Результати			
12	Форма підсумкового документу			

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-8]

Інформаційні ресурси: [1-5]

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Управління аудиторською діяльністю в Україні. Класифікація організаційних форм аудиторського контролю.
2. Стандарти аудиту.
3. Порядок та документарне оформлення реєстрації аудиторської фірми.
4. Порядок та документарне оформлення реєстрації приватного підприємця - аудитора.
5. Посадові інструкції різних категорій працівників аудиторської фірми.
6. Професійна етика аудиторів, їх права та обов'язки.
7. Структура та категорії персоналу аудиторських фірм в різних країнах.
8. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.

Практичне завдання 1

1. Визначити правомірність отримання сертифікату аудитора наступними особами.
2. Письмово обґрунтувати свою відповідь за кожним із претендентів.

Умова завдання

1. Громадянка Німеччини, що пропрацювала 3 роки поспіль на посаді головного бухгалтера в Україні та має вищу освіту, визнану в Україні за спеціальністю «Фінанси» освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) «бакалавр».
2. Студент 5 курсу юридичного факультету КНУ, який має чотири роки стажу роботи юристом.
3. Бухгалтер приватної фірми «Сокіл», що має диплом Краківського університету (ОКР — «магістр»), три роки стажу роботи бухгалтером в США та п'ять років досвіду роботи зі здійснення внутрішнього аудиту фірми «Сокіл».
4. Бухгалтер фірми «Інфо-Аудит», яка працює п'ять років на цій посаді, ВНЗ закінчила у 1997 році, має вищу освіту зі спеціальності «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит».
5. Громадянка США, що має вищу економічну освіту (ОКР— «магістр», МДУ) та пропрацювала п'ять років помічником аудитора в Україні.
6. Менеджер іноземного підприємства «Кока-Кола Беверіджиз Україна» в м. Полтава зі стажем роботи 10 років, що має вищу освіту (ПУСКУ) зі спеціальності «Облік і аудит» (ОКР — «спеціаліст»).

Практичне завдання 2

1. З'ясувати порядок сертифікації аудиторів в Україні.
2. Скласти заяву претендента (використовуючи особисту інформацію, якщо

певна інформація на час складання заяви відсутня — визначити її самостійно) на одержання сертифіката.

Практичне завдання 3

1. З'ясувати порядок ведення реєстру аудиторських фірм і аудиторів в Україні та вимоги щодо внесення до цього реєстру.
2. Скласти перелік документів для внесення суб'єкта аудиторської діяльності до реєстру аудиторських фірм та аудиторів.
3. Заповнити означені вище документи за умови, що ви є приватним підприємцем-аудитором (відсутню на час складання документів інформацію визначити самостійно).

Теми рефератів

1. Система регулювання аудиторської діяльності в Україні: державне, професійне, внутрішнє.
2. Аудиторська палата України, її створення, склад та функції.
3. Спілка аудиторів України, її створення, склад та функції.
4. Розвиток нормативного регулювання аудиторської діяльності в Україні.
5. Посадова інструкція головного аудитора.
6. Посадова інструкція старшого аудитора.
7. Посадова інструкція аудитора (не сертифікованого).

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Використання методики перевірки оборотів і залишків на рахунках використання комп'ютерних технологій в аудиті.
2. Способи перевірки документів: по суті, нормативна, логічна, арифметична.
3. Методичні прийоми фактичного прийому.
4. Проведення аудиту із використанням комп'ютерних аудиторських програм.
5. Основні відмінності категорії «суттєвість фінансової звітності» та «суттєвість в аудиті».
6. Прийнятний аудиторський ризик.
7. Стандарти аудиту про аудиторський ризик. Визначення зон ризику за показниками балансу.
8. Аудиторська вибірка: основні положення, методи відбору елементів та оцінка результатів вибірки.
9. Шахрайство та помилка: визначення та фактори, що їх зумовлюють.
10. Організація тестування системи внутрішнього контролю

Практичне завдання 1

1. Використовуючи прийоми документальної перевірки по суті, встановити правильність кореспонденції рахунків, яку надано клієнтом — АТ «Хлібозавод № 2» за лютий 2022 р. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Перевірка чинності господарських операцій АТ «Хлібозавод № 2» за лютий 2022 р.

№ госп. операції	за даними клієнта		за даними аудитора		коригування	
	Д	К	Д	К	Д	К
1	2	3	4	5	6	7
1	103	13				
	103	13				
	105	13				
2	661	651				
3	641	361				
4	104	631				
5	34	207				
6	104	661				
7	631	311				
8	947	631				

2. Надати письмово висновки за кожною ситуацією визначивши, як порушення вплинуло на достовірність ведення обліку та складання фінансової звітності клієнта, як було викривлено структуру Балансу (Звіту про фінансовий стан) чи отриманий фінансовий результат за період.

Практичне завдання 2

1. Використовуючи формулу загального аудиторського ризику, визначити необхідні складові за умовою завдань.

2. Дати письмово відповідь щодо суті та отриманих цифрових показників кожної складової загального аудиторського ризику.

Умова завдання 2.1

Визначити ризик невиявлення, виходячи з того, що аудитор обчислив властивий ризик - 0,75, ризик контролю - 0,3 та планує скористатись максимальним рівнем загального аудиторського ризику.

Умова завдання 2.2

Визначити прийнятний рівень властивого ризику, виходячи з того, що аудитор планує ризик невиявлення - 0,4, обчислив ризик контролю - 0,3 та планує скористатися мінімальним рівнем загального аудиторського ризику.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 9-10, 12-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 4. Планування аудиту

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Процес аудиту та її стадії.
2. Місце планування в організаційних етапах планування.

3. Процедура замовлення аудиту (аудиторських послуг).
4. Лист-угода аудитора.
5. Договір на проведення аудиторської перевірки.
6. Оцінка матеріальності (суттєвості) в аудиті.
7. Методика складання загального плану та програми аудиту.
8. Методика складання програм (розширеного плану) аудиту за конкретним об'єктом.

Практичне завдання

За умов завдання, складсти:

- Лист-замовлення (лист - пропозицію);
- Лист-зобов'язання (лист - згоду);
- Договір на проведення аудиту на надання аудиторських послуг;
- Протокол узгодження договірної ціни.

Умова завдання

ПАТ «Мрія» необхідно здійснити обов'язковий аудит фінансової звітності за 2020 рік. У межах цієї перевірки можливо:

- проведення аудиту як звітності в цілому, так і за певними об'єктами обліку;
- перевірки фінансового стану підприємства;
- надання рекомендацій з усунення недоліків ведення обліку, складання (фінансової звітності та поліпшення фінансового стану підприємства).

ПАТ «Мрія» 15.12.2020 р. направило лист-замовлення своїй постійній аудиторській фірмі ТОВ АФ «Професіонал» щодо можливості проведення у березні-квітні 2021 р. аудиторської перевірки. 25.12.2020 р. ТОВ АФ «Професіонал» відповіло позитивно та направило на адресу АТ «Мрія» лист-зобов'язання.

01.03.2021 р. між ПАТ «Мрія», генеральний директор Тополя Петро Петрович, і ТОВ АФ «Професіонал», директор Мироненко Мирон Миколайович було підписано Договір з надання аудиторських послуг № 17, Протокол узгодження договірної ціни та Календарний план виконання робіт (надання послуг).

Термін виконання робіт за Договором № 17 з 01.04.2021 р. по 30.04.20213 р. Для роботи аудиторам буде надано окрему кімнату.

Клієнт зобов'язується видавати за першою вимогою аудитора всі накази, розпорядження, первинні й зведені документи, реєстри синтетичного й аналітичного обліку та звітність, необхідні для перевірки.

Після проведення перевірки клієнт передбачає одержати:

звіт незалежного аудитора (аудиторський висновок) за 2020 рік; рекомендації з усунення недоліків та поліпшення фінансового стану підприємства.

Оплату за послуги передбачено проводити, виходячи з 45 грн за годину роботи одного сертифікованого аудитора та 25 грн за годину роботи одного не сертифікованого аудитора (суми подано з ПДВ — 20%)

Аванс складає 70% передбаченої суми згідно Договору і підлягає перерахуванню на поточний рахунок АФ «Професіонал» перед початком проведення аудиту до 30.03.2021 р.

У випадку недодержання термінів виконання робіт або інших обставин, порушник сплачує, за домовленістю сторін, штраф у розмірі 25% від суми договору одноразово або 5% від суми договору за кожен день затримки.

Реквізити сторін:

ПАТ «Мрія», ЄДРПОУ 57576565, 34000, м Харків, вул. Шевченка, 112/37, т/ф. (8057)7654321, п/р 0012147895 в АКБ «Приват-банк», Центральне відділення м. Харків, МФО 341009.

ТОВ АФ «Професіонал», ЄДРПОУ 53532828, 36000, м. Полтава, вул. Шевченка, 116, офіс 19-20, т/ф (80532) 611634, п/р 64780012324170 в АКБ «Полтава- банк», м. Полтава, МФО 301796.

Сертифікат директора Мироненка М.М. № 1394 від 2010 р.

Номер фірми з Реєстру аудиторських фірм та аудиторів -2328 від 2009 р..

Теми рефератів

1. Необхідність планування аудиторської діяльності.
2. Стадії та напрями аудиторської перевірки.
3. Структура договору на проведення аудиту та додатків до нього.
4. Загальна схема проведення аудиту.
5. Підходи до планування аудиту в зарубіжних аудиторських фірмах.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 5. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Особливості отримання аудиторських доказів відносно окремої статті звітності.
2. Використання аналітичних процедур для отримання аудиторських доказів.
3. Аудиторська вибірка.
4. Порядок використання та збереження аудиторської документації.
5. Можливі варіанти ведення робочої документації в аудиторській фірмі.
6. Методика оформлення, види та зміст аудиторських тестів.

Практичне завдання

1. Виявити порушення.
2. Описати методику одержання аудиторських доказів.
3. Визначити письмово вплив порушень на ведення обліку та скла-дання фінансової звітності.

Умова завдання 5.1

За видатковим касовим ордером № 14 від 01 квітня 20xx року було видано під звіт інженеру Костенку К.П. 570 грн на витрати з відрядження до м. Києва. У

видатковому касовому ордері № 14 в якості підтверджуючого документа зазначено Наказ № 8.

Звернувшись до Наказу № 8, аудитор встановив, що згідно з цим наказом Костенко К.П. відряджається до м. Варшава строком на 3 дні з 03 по 06 квітня 20xx р.

Умова завдання 5.2

У видатковому касовому ордері № 14 наявні підписи касира та бухгалтера з обліку грошових коштів.

При зіставленні підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері № 14 з підписом Костенка К.П. в розрахунково-платіжній відомості на одержання зар-плати за попередній місяць встановлено, що підписи не збігаються.

Умова завдання 5.3

При подальшій перевірці готівкових операцій виявлено, що за Костенком К.П. на дату видачі грошей обліковується дебіторська заборгованість на 400 грн за раніше виданими сумами.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АУДИТУ, АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

Тема 6. Аудит фінансової звітності

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Експрес-аудит фінансової звітності.
2. Особливості аудиту різних форм власності.
3. Особливості аудиту Приміток до (річної) фінансової звітності.
4. Методика оцінки аудитором майнового стану підприємства.
5. Методика оцінки аудитором фінансового стану підприємства.
6. Методика оцінки аудитором фінансової сталості та платоспроможності підприємства.
7. Аудит внутрішніх стандартів, що регулюють діяльність підприємства.
8. Аудит активів, капіталу, зобов'язань, доходів та витрат (мета, завдання, джерела інформації, методика, типові порушення).
9. Аудит необоротних активів.
10. Аудит запасів.
11. Аудит дебіторської заборгованості.
12. Аудит грошових коштів.

Практичне завдання

На підставі балансу, річної звітності підприємства (кожен студент обирає підприємство самостійно та використовує його фінансову звітність, яка

додається до вирішеного завдання) необхідно:

1. Здійснити аудиторську оцінку складу і розміщення господарських засобів, стану та джерел формування господарських засобів, використання оборотних коштів, як власних, так і залучених, аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості, капіталу тощо.
2. Розробити робочі документи аудитора у формі аналітичних таблиць для відображення результатів проведеного аналізу.
3. Відобразити результати аналізу у розроблених таблицях.
4. Письмово зробити висновки та надати пропозиції аудитора за результатами здійсненого аналізу балансу.

Рекомендована література:

Базова: [1-6]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 7. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Заключний етап перевірки, його суть та зміст.
2. Аудиторська думка.
3. Зміна форми і змісту аудиторського звіту при висловленні модифікованої думки аудитора, вимоги до їх складання.
4. Аудиторський звіт при виконанні спеціального завдання.
5. Відмінності між модифікованою чи немодифікованою думкою аудиторського звіту.
6. Аудиторський звіт при виконанні спеціального завдання – порядок застосування та методика складання.
7. Оцінка результатів аудиту та порядок зберігання підсумкових документів.

Темати рефератів

1. Підсумкові документи, що складаються за результатами аудиту.
2. Структура аудиторського звіту та види думки аудитора.
3. Відмінності між модифікованою чи немодифікованою думкою аудиторського звіту.
4. Аудиторський звіт при виконанні спеціального завдання - порядок застосування та методика складання.

Практичне завдання

Визначити, які з поданих у табл. 7.1 форм реалізації матеріалів аудиту можна віднести до тих, що надаються аудитором у процесі аудиту, або до тих, що здійснюються керівництвом підприємства-клієнта або аудитором по закінченні аудиту.

Умова завдання

Таблиця 7.1

Форми реалізації матеріалів аудиту та період їх подання

№	Форми	Період
1	Проект рішення за матеріалами аудиту	По закінченні аудиту керівним- вом підприємства-клієнта
2	Розгляд на загальних зборах	
3	Рекомендації з виправлення помилок	
4	Публікація аудиторського звіту у періодичній пресі	
5	Складання довідок та актів звірки розрахунків	
6	Рекомендації та пропозиції з виправлення виявлених недоліків	
7	Передача звіту аудитора	
8	Складання Звіту аудитора (Листа і формування найвищого управлінського персоналу)	
9	Пропозиції з відшкодування збитків, завданих посадовими особами	
10	Передача матеріалів аудиту— Звіту замовнику	
11	Доповідь колективу підприємства	
12	Складання наказу (розпорядження) за результатами аудиту	

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-4, 7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 8. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Перелік видів аудиторських послуг та їх відображення в українському законодавстві.
2. Види послуг, що сумісні та несумісні з обов'язковим аудитом суб'єкта господарювання.
3. Супутні та інші послуги.
4. Види консультацій, які можуть надавати аудиторські фірми.
5. Санаційний аудит.
6. Використання методичних прийомів економічного та фінансового аналізу при проведенні аудиту.

Практичне завдання

З'ясувати із головним бухгалтером досліджуваного підприємства (суб'єкт дослідження кожний студент обирає самостійно), які види супутніх аудиту послуг та в який період хотіли б отримувати від аудиторської фірми.

Скласти умовний договір та інші документи щодо оформлення договірних відносин на надання визначених аудиторських послуг між обраним підприємством і ТОВ АФ «Професіонал» за прикладом типового договору.

Визначити кількість і склад аудиторів, які будуть виконувати означені в договорі види робіт, частково використовуючи посади та прізвища працівників із попередніх ситуацій і себе як помічника аудитора.

Спланувати роботу аудиторів, розробити та затвердити план та програму (розширений план) з визначеного виду послуг.

По завершенні терміну Договору скласти:

- Акт виконаних робіт з надання аудиторських послуг між суб'єктом дослідження та ТОВ АФ «Професіонал»;

- податкову накладну (за умови, що ТОВ АФ «Професіонал» є платником ПДВ);

- необхідний звітний документ відповідний виконану завданню (звіт).

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 9. Внутрішній аудит: сутність, об'єкти і суб'єкти, методичні прийоми та процедури, реалізація матеріалів

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Сутність внутрішнього аудиту
2. Етапи розвитку внутрішнього аудиту в Україні.
3. Порівняльна характеристика внутрішнього та зовнішнього аудиту.
4. Правове забезпечення внутрішнього аудиту підприємства в Україні.
5. Організаційні заходи щодо створення служби внутрішнього аудиту на підприємстві.
6. Етичні принципи внутрішнього аудитора.
7. Права і обов'язки працівників служби внутрішнього аудиту.
8. Взаємовідносини внутрішнього та зовнішнього аудитора.
9. Методичні прийоми внутрішнього аудиту на відповідність (погодженого аудиту).
10. Методичні прийоми внутрішнього операційного аудиту.

Практичне завдання

1. Скласти план проведення внутрішнього аудиту за визначеним об'єктом перевірки (об'єкт визначає викладач студентові індивідуально).

2. На підставі складеного плану описати методику виконання кожного із завдань плану.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-3, 4-7, 9-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Аудит» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2-х модулів. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою в кінці семестру.

Поточний контроль: Робота на семінарських заняттях: письмова/усна відповідь на вибіркове питання до самостійного вивчення – 2 бал; вирішення практичних (розрахункових) та ситуаційних завдань – 3 бали.

Додаткова оцінка, яку може отримати студент у разі недостатньої кількості балів за поточний контроль – 5 балів за кожен змістовий модуль за умови виконання індивідуального завдання у формі реферату (презентації) з обов'язковим його захистом під час проведення викладачем консультацій з дисципліни згідно затвердженого графіку.

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА та Положення про академічну доброчесність у НАСООА у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми».

Модульний контроль: дві модульні контрольні роботи у формі тестування на платформі Moodle. Студент може отримати максимально 13 балів за модульну контрольну роботу №1 та 12 балів за модульну контрольну роботу №2. Сумарно 25 балів за модульний контроль.

За несвоєчасне виконання завдань модульного контролю знімається по 2 бали за кожну модульну контрольну роботу.

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного та підсумкового контролю

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					30	100
T1	T2	T3	T4	T5	МК	T6	T7	T8	T9	МК		
5	5	5	5	5	13	5	5	5	5	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 №2258-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
2. Кодекс етики професійних бухгалтерів 2018 URL: www.mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2016-2017 років. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit>
4. Аудит: Навч. посіб. Вид. 4-те, перероб. і допов. Київ: Алерта, 2020. 852 с.
5. Аудит: підручник: [в 2 ч.] / Брадул О. М. [та ін.]; за ред. д-ра екон. наук Грушко В. І. 4-те вид., допов. і перероб. Київ: Ліра-К, 2020. 323 с.

Допоміжна

1. Шульга С.В. Розвиток теорії та методології аудиту в Україні в контексті процесів євроінтеграції: монографія. Київ: Видавець Позднишев, 2019. 440 с.
2. Лубенченко О.Е., Шульга С.В. Відбір та моніторинг завдань з аудиту фінансової звітності. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2020. № 4. С.45-59.
3. Шульга С.В., Пархоменко Є.Ю. Професійна етика аудитора в умовах євроінтеграції: зміст та інституційні аспекти регулювання. Ефективна економіка. 2019. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6961>.
4. Шульга С.В. Напрями удосконалення регулювання аудиторської діяльності в контексті глобальних змін. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2019. № 3. С. 67-75.
5. Шульга С.В. Ефективність ринку аудиторських послуг: методичні засади та показники оцінки. Ефективна економіка. 2019. №8. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2019/42.pdf
6. Шульга С.В., Новіченко Л.С., Щирська О.В. Проблемні питання, тенденції та напрями розвитку професійної етики аудитора. Міжнародний економічний журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2019. №5 (25). С. 76-84.
7. Шульга С.В., Кушнір Є.О. Сутність та основні елементи професійної аудиторської діяльності. Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. 2019. № 1. С.201-207.

8. Шульга С.В. Теоретичні аспекти класифікації аудиторських послуг в умовах законодавчих новацій. Економіка та держава. 2019. № 7. С. 63-68.

9. Шульга С.В. Принципи та методи оцінки ефективності функціонування ринку аудиторських послуг. Міжнародний економічний журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2019. №8 (28). С. 47-53.

10. Шульга С.В. Оцінка стану та тенденції розвитку ринку аудиторських послуг: розвиток методології. Науково-практичний журнал «Агросвіт». 2019. № 15. С. 32-38

11. Шульга С.В. Методичні аспекти оцінки ризиків при наданні аудиторських послуг. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2019. № 5 (268). С. 233-256.

12. Шульга С.В., Новіченко Л.С. Інститут аудиту: сутність та основні складові. Науковий журнал «БІЗНЕС ІНФОРМ». 2018. № 11(490) С. 363-367.

13. Lubenchenko O., Shulha S., Korinko M. New Standards of Quality Management in Audit. The Risk-Based Approach. Statistics of Ukraine. 2022. 1. P.124–133

Інформаційні ресурси

1. Аудиторська палата України. URL: <https://www.apu.com.ua>
2. Всеукраїнський тижневик «Дебет-Кредит». URL: <http://www.dtkr.com.ua>
3. Журнал «Незалежний аудитор». URL: <http://n-auditor.com.ua/uk/>
4. Журнал Аудитор України. URL: <http://auditorukr.com.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/buhgalterskij-oblik-ta-auditorska-dijalnist>